

TEMAT: Z czego można zrobić rzeźbę?

Krzysztof M. Bednarski,
Moby Dick – Podwójny,
1988, fot. J. Gładkowski,
www.otwartazacheta.art.pl

KOMENTARZ:

Scenariusz jest przeznaczony dla grup dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu albo rodzin (w przypadku warsztatów rodzinnych), w których jest jedno lub więcej dzieci z autyzmem. Praca plastyczna, zależnie od wieku i poziomu funkcjonowania grupy, może polegać na tworzeniu pacynki-zwierzątka lub lepieniu zwierzątka z plasteliny. Jeśli uczestnicy warsztatów korzystają z systemów AAC, niezbędne jest, by zabrały ze sobą swoje pomoce do komunikacji. W tej sytuacji jest bardzo ważne, by rodzice/opiekunowie skontaktowali się z edukatorami z Zachęty i poinformowali o potrzebach dziecka, oraz aby na podstawie załączonego słownictwa przygotowali wcześniej dziecko do udziału w warsztatach. W czasie warsztatów edukator ma do swojej dyspozycji zestaw piktogramów i zdjęć potrzebnych do objaśniania pojęć używanych podczas zajęć.

GRUPA WIEKOWA:

Warsztat może być dostosowany dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Grupy będą dobierane pod kątem wieku i/lub poziomu funkcjonowania.

CZAS TRWANIA:

1,5 godziny

SŁOWA KLUCZOWE:

- rzeźba, rzeźbiarz, materiały rzeźbiarskie, narzędzia rzeźbiarskie
- ciepły–zimny, twardy–miękki, ciężki–lekki itp. (właściwości materiałów rzeźbiarskich)
- trójwymiarowy, duży–mały,

- przestrzeń – otwarta, zamknięta
- Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

PIKTOGRAMY: Rzeźba, artysta, materiały, narzędzia

- ciepły, zimny, twardy, miękki, ciężki, lekki, chropowaty, gładki, duży, mały, ogromny/wielki
- drewno, metal, wosk, gips, kamień, plastelina, szkło, zaputki, włóczka, lód, śnieg, papier, zwierzę
- różowy, fioletowy, niebieski, zielony, żółty, pomarańczowy, czerwony, brązowy, czarny, szary, biały, srebrny, złoty

Dodatkowo, do ćwiczenia praktycznego:

- bibuła, torebka papierowa, kolorowy papier, kredki, nożyczki, klej, taśma klejąca,
- kleić, wycinać, kolorować
- lubię/podoba mi się, nie lubię
- toaleta, wystawa, wyjście, wejście
- tak, nie

GŁÓWNE WĄTKI/ELEMENTY ZAJĘĆ:

- zastanowienie się nad tym, co to jest rzeźba, jak może być duża i z jakich materiałów można ją wykonać
- odpowiedź na pytanie, jakimi narzędziami pracują artyści rzeźbiarze
- nazwanie różnych narzędzi i technik rzeźbiarskich
- rozmowa o różnych cechach rzeźby, np. jej wielkości, twardości, temperaturze itp.

Praca plastyczna:

- stworzenie pacynki-zwierzątka
- ulepienie zwierzątka z plasteliny

METODY PRACY:

Oglądanie slajdów, rozmowa na temat dzieła sztuki, praca z materiałami plastycznymi.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- praca z kolekcji Zachęty: Krzysztofa Bednarskiego *Moby Dick – Podwójny*, 1988 <http://www.otwartazacheta.pl/index.php?action=view/object&objid=774&fraz=bednarski&lang=pl>
- książka Zofii Dubowskiej i Jana Bajtlika *Kto to jest artysta?* (Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2013)
- slajdy przedstawiające rzeźby wykonane z różnych materiałów
- obiekty, kawałki materiałów, z których się rzeźbi – drewno, brąz, mosiądz, wosk, gips, żywica, kamień (marmur lub piaskowiec)
- materiały plastyczne do ćwiczenia praktycznego: papier, bibuły, torebki papierowe, kolorowy papier, kredki, nożyczki, klej w sztyfcie, taśma klejąca. Patyczki takie jak do potraw chińskich.

PRZEBIEG WARSZTATÓW:

1. Prowadzący wita się z uczestnikami warsztatu, przedstawia się, pyta, czy wiedzą, gdzie się znajdują, czy byli wcześniej w Zachęcie. A może byli w jakiejś innej galerii sztuki? Czy wiedzą, co to jest galeria sztuki, co w niej można zobaczyć? Opowiada im, w jakim celu i kiedy powstała Zachęta, co oznacza jej nazwa itp.
Prowadzący wchodzi z grupą do sali warsztatowej, w której czekają przygotowane wcześniej materiały.
2. Wstęp
Zachęta to galeria sztuki, w której prezentowane są prace artystów. Kto to jest artysta? Wspólne oglądanie książki Zofii Dubowskiej i Jana Bajtlika *Kto to jest artysta?*

i poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, co robią artyści i jakiego typu prace można oglądać w galerii sztuki współczesnej.

3. Krótkie zwiedzanie aktualnej wystawy – zwrócenie uwagi na różne formy wypowiedzi artystycznej (opcjonalnie, w zależności od charakteru aktualnej wystawy).
4. Powrót do sali warsztatowej. Prowadzący prezentuje dzieło z kolekcji Zachęty: rzeźbę Krzysztofa Bednarskiego *Moby Dick – Podwójny*. Pyta, co widzą, jakiego to jest koloru, jakiej wielkości, co im przypomina kształtem itp. Obejrzenie kilku innych rzeźb na slajdach dobranych tak, aby uczestnicy mieli porównanie, jakich materiałów można używać do rzeźbienia, jakie duże/małe mogą być rzeźby.
5. Pokazanie różnych materiałów rzeźbiarskich w naturze – drewna, brązu, mosiądzu, wosku, gipsu, żywicy, kamienia (marmuru lub piaskowca). Uczestnicy będą mogli je wziąć do ręki, żeby poczuć ich twardość, ciężar, temperaturę.
6. Pokazanie na slajdach różnych narzędzi rzeźbiarskich. Kilka z nich można by przygotować do obejrzenia i dotknięcia.
7. Pokazanie na slajdzie 2–3 rzeźb, z mniej typowego, za to może bliższego wyobraźni dzieci materiału – z jednej zapałki, śniegu, papieru i plasteliny. Rozmowa o tym, czy robią bałwana w zimie, czy lepią z plasteliny, czy to lubią itp.
8. Przechodzimy do zadania plastycznego. Z przygotowanych materiałów uczestnicy wykonują zwierzątka na torebkach papierowych, czyli tylko oczka, nos, wąsy i „buzia”. Potem dopniemy do zwierzątek patyczki, żeby zrobić z nich pacynki. Będą mogli wziąć je do domu.
Zadanie łatwiejsze: ulepić zwierzątka z plasteliny.
9. Podsumowanie, prezentacja prac i krótkie omówienie. Zakończenie zajęć, pożegnanie z uczestnikami.

autorka: Magdalena
Olasieńska (Zachęta)
koordynacja: Aleksandra
Sztajnerwald i Olga Świeża
(Fundacja SYNAPSIS),
Anna Zdzieborska (Zachęta)
projekt graficzny:
Anna Piwowar

tekst konspektu
dostępny na licencji Cre-
ative Commons Uznanie
autorstwa-Na tych samych
warunkach 3.0 Polska.
Treść licencji na stronie:
<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode>

Zdjęcie pracy Krzysztofa
M. Bednarskiego dostępne na
licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – Użycie
niekomercyjne – Bez utworów
zależnych 3.0 Polska. Treść
licencji na stronie:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Konspekt warsztatów został przygotowany w ramach projektu „Zachęta do Kultury – warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży z autyzmem” dofinansowanego ze środków m.st. Warszawy oraz projektu „Kultura przyjazna osobom z autyzmem” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego